

ספרי' — אוצר הספרים — ליובאוויטש

לקוטי שיחות

מכבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל
שניאורסאהן

מליובאוויטש

חזקת

מתורגם ומעובד לפי השיחות של לקוטי שיחות חלק כח
(תרגום הפשי)

יוצא לאור על ידי
"מכון לוי יצחק"
כפר חב"ד ב'

שנת חמשת אלפים שבע מאות שישים ושמונה לבריאה

לעילוי נשמת

ר' יהודה ב"ר צבי הירש ע"ה סטראל
נפטר בש"ק פ' נצבים, ז"ך אלול ה'תשס"ה
וזוגתו מרת טשארנא גיטל בת ר' יעקב ע"ה סטראל
נפטרה בליל ה' טבת ה'תשס"ו
ת. נ. צ. ב. ה.
נדפס ע"י בנם
הו"ח ר' שמואל וזוגתו מרת מלכה שיינדל
ומשפחתם שיחיו סטראל

הכתובת להשיג השיחות באינטרנט:
<http://www.torah4blind.org>

א. והעשירית יעשה המלך המשיח..."

אכ"ר" – אשר אינם מזוכרים אפילו במדרשי חז"ל שהם המקור של הרמב"ם⁶!

לגבי עצם ההוספה, והעשירית יעשה המלך המשיח" ניתן להסביר בדוחק, שכיון שהרמב"ם מביא בספרו גם הלכתא למשיחא, הרי הוא אומר שגם המלך המשיח יכין פרה אדומה⁷. אך עדיין תמוה מדוע מוסיף הרמב"ם לאחר מכן "מהרה יגלה אכ"ר", ומכניס לתוך ספר הלכה⁸ בקשה ותפלה אודות ביאת המשיח?

בספר היד החזקה צריך הרמב"ם לציין את ההלכה שיהודי חייב להתפלל לביאת המשיח⁹, והוא אכן מביא בסדר התפלות שלו¹⁰ את הנסוח של תפלת שמונה עשרה הכוללת "שאלת¹¹ כל הדברים שהן כמו אבות לכל חפצי איש ואיש ולצרכי הציבור כולן", כולל

בהלכות פרה אדומה¹ אומר הרמב"ם: "ותשע פרות אדומות נעשו משנצטוו במצוה זו עד שחרב הבית בשניה, ראשונה עשה משה רבינו, שניה עשה עזרא, ושבע מעזרא עד חורבן הבית, והעשירית יעשה המלך המשיח² מהרה יגלה אמן כן יהי רצון".

המקור לדברי הרמב"ם הוא במשנה³, שבה מובאת מחלוקת כמה פרות אדומות נעשו עד חורבן בית שני – אם שבע או תשע, והמשנה מפרטת "מי עשאם". והרמב"ם פוסק כדעת חכמים, שהיו תשע פרות, ומוסיף, והעשירית יעשה המלך המשיח...".

אך יש להבין: ספר היד החזקה איננו ספר של דברי ימי ישראל, אלא ספר הלכה, כפי שמציין הרמב"ם בהקדמתו לספרו, ומדוע חשוב לפרט בספר של הלכה⁴ את מספר הפרות שנעשו במשך הדורות? והרי, כלשון הגמרא⁵, "מאי דהוה הוה".

יותר מכך תמוהים דברי הרמב"ם בסיום, והעשירית יעשה המלך המשיח מהרה יגלה

(1) ספ"ג.

(2) ע"ד, עשה משה רבנו" (והבופעל – ע"ד אלעזר הכהן) כי הוא "רבנו" והורה וציווה כו', ועד"ו הבופעל דפרה העשירית ע"ד כהן אבל התוראה והציווי ע"ד יו"ה דודו כי הוא המלך המשיח.
(3) פרה פ"ג מ"ה.

(4) משא"כ במשנה שלפעמים הובאו ענינים שאינם הלכה. – אבל ראה משנה אחרונה שם (שמתוך למאי נפק"מ "מי עשאם"). ולהעיר מתיו"ט שם מ"ג (ד"ה וזרקו).

ו"ל שידיעת מספר הפרות נפק"מ (בזמן בית שני) בהלכה (פרה שם מ"א) ד, מוזין עליו .. ונכל חטאות שהיו שם" (ואלא שאם "לא מצאו משבע עושין משש כו' ומאחת" – שם מ"ה). – וברמב"ם ראה לקמן סוס"ב (ובהערה 25).

(5) יומא ה, ב. ועוד.

(6) וצ"ע והיפוש מקורו דהרמב"ם. ולהעיר מאה"ת שה"ש בתחלתו: וראיתי בספר א' שהעשירית תהי' לימות המשיח (ראה הערה 2). ולהעיר מכ"כ ענינים שהעשירי בימיה"מ (או ע"ד משיח) – שירה העשירית, מנין העשירי דבנ"י וכו', כיבוש ארץ עשר אומות, עשר נימין דכינור דביהמ"ק וכו'. וראה מדרש מעשה תורה אות י"ד.

– ובקרי"ט ספר (להמבי"ט) על הרמב"ם כאן, מוסיף (על ל' הרמב"ם – "והעשירית .. מהרה יגלה"): כנגד עשרה פסוקים שיש מתחלת פרשת פרה עד לחזקת עולם שהם בענין עשיית הפרה.

(7) אבל לכאורה דוחק, כי מאי קמ"ל שמלך המשיח יצווה שיקיים ציווי התורה לעשות פרה אדומה?

(8) משא"כ כשמוסיף הרמב"ם בפה"מ (סנהדרין פ' חלק ד"ה וכת שני), וכן באגרת תימן (וכ"ה גם במקור הערבי שם – ראה הוצאת קאפה) תפלה זו "מהרה יגלה". וראה בה"י ריש פרשתנו, שמונה עשר הפרות כו' ומסיים "עשירית עתיד לשרוף מלך המשיח במהרה בימינו". ולהעיר מרמב"ן פרשתנו (יט, טז בסופה), "ואנחנו בעונותינו טמאי הגלות כו' עד יערה עלינו כו' אמן וכן יהי רצון במהרה בימינו".

(9) ראה פיה"מ סנהדרין שם (היסוד הי"ב) – בתרגום קאפה (משא"כ בפה"מ לפנינו) – "ולתפלה לבוא".

(10) בסו"ס אהבה. וראה הל' תפלה פ"ב ה"ג.

(11) ל' הרמב"ם שם פ"א ה"ד.

להביא את 770 הביתה!

כל מי שהיה ב-770 אי פעם, זוכר בודאי את שלל הקובצים והעלונים המחולקים בכל ליל שבת קודש

כעת ניתן להשיג את חלקם ברשת האינטרנט, אצלך בבית!

קבצים גרפיים וקבצי טקסט:

דבר מלכות: שיחות כ"ק אד"ש מה"מ מהשנים תנש"א-תשנ"ב.

יחי המלך: קונטרס שבועי, הכולל שיחות-קודש בעניני גאולה ומשיח.

המעשה הוא העיקר: לקט הוראות למעשה בפועל משיחות כ"ק אד"ש מה"מ (החל משנת תשמ"ח). שיחות הגאולה: גיליון שבועי של ימות המשיח, בהוצאת "האגודה למען הגאולה האמיתית והשלמה".

מעין חי: גיליון שבועי לילדים, בהוצאת "מכון לוי יצחק" בכפר חב"ד ב'.

האמונה הטהורה: גיליון שבועי בעניני אחרית הימים.

קבצים גרפיים בלבד:

לקוטי שיחות: שיחה מוגהת של כ"ק אד"ש מה"מ היו"ל לקראת כל שבת ב-770,

על-ידי "ועד להפצת שיחות".

חדש לקוטי שיחות (מתורגם): שיחה מוגהת של כ"ק אד"ש מה"מ הנדפס בספרי

לקוטי שיחות, בהוצאת "מכון לוי יצחק" בכפר חב"ד ב'.

להקהיל קהילות: גיליון שבועי מתורתו של משיח בעניני הקהלות קהילות בשבת,

בהוצאת צא"ח העולמית, ניו-יורק.

קבצי טקסט בלבד:

פנימיות: ירחון לבני הישיבות, בהוצאת מרכז את"ה בארץ הקודש.

ליקוט ניגונים: שתי חוברות על הניגונים שניגן וביאר כ"ק אד"ש מה"מ, בהוצאת קה"ת (תשנ"ב).

דרך הישרה: (אידיש) קונטרס מיוחד לילדים, הכולל שיחות-קודש בעניני גאולה ומשיח.

לעבן מיט דער צייט: (אידיש) קטעים לפרשת השבוע מתוך הספר, בהוצאת ישיבת

"אהלי תורה", ניו-יורק.

דבר תורה: (אידיש) דף שבועי לילדים, היו"ל על-ידי מוסד חינוך "אהלי תורה", ניו-יורק.

כמו-כן ניתן להוריד באתר את "קונטרס בית רבינו שבבבל"

ושיחת ש"פ שופטים ה'תנש"א

מדור מיוחד לספרים וחוברות באנגלית בעניני גאולה ומשיח!

האתר מנוהל ע"י הרה"ת ר' יוסף-יצחק הלוי שגלוב

וכתובתו: <http://www.moshiach.net/blind>

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!

וכהמשך לכך¹⁷ אומרת המשנה „לא מצאו משבע עושין משש...“, ולאחר מכן ממשיכה המשנה ואומרת „ומי עשאו, הראשונה עשה משה וכו“.

ואילו ברמב"ם מופיע ענין זה בהמשך להלכה אחרת¹⁸ – „ושלשה¹⁹ חלקים היו חולקין את כל אפרה, אחד גיתן בחיל ואחד בהר המשחה ואחד נתחלק לכל המשמרות, זה שמתחלק לכל המשמרות היו הכהנים מקדשין ממנו, וזה שניתן בהר המשחה היו ישראל מזין ממנו, וזה שניתן בחיל היו מוכן ומוצנע שנאמר²⁰ והיתה לעדת בני ישראל למשמרת, מלמד שמצניעין ממנו, וכן היו מצניעין מאפר כל פרה ופרה ששורפין בחיל“ – ובהמשך לזה אומר הרמב"ם „ותשע פרות...“.

שינוי זה באופן שבו מובא הענין, נצביע על הבדל מהותי לגבי תוכן הענין בין המשנה לבין הרמב"ם:

לפי הסדר המובא במשנה, מופיע הענין אודות הפרות שנעשו במשך הדורות בהמשך למסופר על עשיית הפרה לצורך השימוש באפר הפרה, שמזים מאפר הפרה על הכהן השורף את הפרה²¹.

לעומת זאת, הרמב"ם מפרט ענין זה בהמשך להלכה הקובעת שצריך להצניע „מאפר כל פרה“ למשמרת. הדין של „למשמרת“ הוא, ואין מקרא יוצא מידי פשוטו, שהאפר אכן יהיה מוצנע למשמרת, במשמעות הפשוטה של המילה, ולא רק כדי שיהא מוכן להזאה²². חלק

התפלות לביאת המשיח – אך מדוע מכנים הרמב"ם לספר היד החזקה⁸ את תפלתו שלו לביאת המשיח?

אף אם נרצה לומר שיש לכך מקום, הרי מתאים היה יותר, לכאורה, לשבץ זאת בפרקים שבהם עוסק הרמב"ם ב„סוגיה“ של מלך המשיח – בשני הפרקים האחרונים של הלכות מלכים¹², בסוף ספר היד החזקה, העוסקים במשיח ובימות המשיח¹³, עד אשר יש מהדורות של הרמב"ם¹⁴ אשר הכותרת של שני פרקים אלו היא „הלכות מלכים ומלחמות ומלך המשיח“,

אך הנה שם אין אנו מוצאים את בקשתו ותפלתו של הרמב"ם לביאת המשיח, ודוקא כאן, בהלכות פרה אדומה, כאשר אין עוסקים בנושא המשיח, אלא בנושא פרה אדומה, והענין של משיח מובא בדרך אגב – דוקא כאן מוסיף הרמב"ם תפלה זו!

ב. ההבדל בין דברי המשנה לבין הרמב"ם

כדי להבין זאת יש להבהיר תחלה שינוי באופן שבו מביא הרמב"ם את הענין, לעומת הנאמר במשנה:

במשנה מובא הענין של שבע, או תשע, הפרות האדומות בהמשך להלכה „לא מצאו משבע עושין משש...“. בתחלת הפרק¹⁵ אומרת המשנה שמפרישים את הכהן השורף את הפרה מביתו שבעת ימים ו„מזין עליו כל ז' הימים מכל חטאות שהיו שם“, כלומר, מאפר כל הפרות האדומות אשר נעשו מימות משה...¹⁶.

12 פי"א"יב.

13 או לפ"ז – בהלכות תשובה פ"ט ה"ב.

14 וינציאה (רפד. שי).

15 שם מ"א.

16 ל' הרמב"ם בפיה"מ שם. ועד"ז בר"ש ורע"ב שם. רש"י יומא ד, רע"א.

17 ראה מפרשי המשניות שם.

18 ודין הנ"ל שבמשנה (שמוין מכל החטאות כו') הובא ברמב"ם לפ"ז (פ"ב ה"ז).

19 והוא ממשנה פרה פ"ג ותוספתא שם פ"ג.

20 פרשתנו י"ט, ט.

21 וכן על הכה"ג לפני יחכ"פ (ראה פרה שם מ"א. יומא ח, א. וש"ג).

22 אף שלכאורה ג"ז נכלל בו, כדיוק לשון הרמב"ם „מוכן ומוצנע“ (ראה הערה הבאה) – ראה מפרשים למשנה פרה שם (וכן בפיה"מ להרמב"ם) שהיו מוין על הכה"ג וכהן

לעילוי נשמת

ותיק וחסיד אי"א עוסק בצ"צ באמונה מסור ונתון לעשות צדקה וחסד בעל מעשים ומרץ ורב פעלים הרה"ח התמים ר' שניאור זלמן ע"ה בן הרה"ח התמים ר' יצחק אלחנן הלוי הי"ד שגלוב

מקושר מאוד לכ"ק אדמו"ר מה"מ מליובאוויטש ממסדי ומנהלי הארגון "פרי" לקרב את היהודים עולי רוסיה לאביהם שבשמים ולהכניסם בבריתו של אאע"ה המדריך והמשפיע שלהם ורבים השיב מעון הפיץ תורה ע"י שיעוריו הרבים ממנהלי ופעילי מבצע תפילין וכו' השקיע כוחות רבים לטובת שכונת המלך ולחיזוק כבוד רבני ליובאוויטש זכה להעמיד דורות חסידים ואנשי מעשה נפטר בשם טוב כ"א תמוז ה'תשס"ז ת' נ' צ' ב' ה'

זה של אפר הפרה אינו רק חלק מחובת הזאת אפר פרה אדומה, אלא זוהי הלכה בפני עצמה, שהאפר של כל פרה אדומה צריך להיות מוצנע למשמרת, אף אם לא היה צורך בכך לשם הזאה לטהרה מטומאת מת.

וביתר עומק: משמעות הציווי של „למשמרת” היא, שתמיד יהיה אפר „מוכן ומוצנע”²³, ובלשון הרס”ג²⁴, „ופרה למשמרת בתדר”, שהרי זוהי משמעות המושג „למשמרת”, שהדבר שמור באופן שהוא קיים תמיד. יוצא מכך, שלא זו בלבד שהציווי „למשמרת” מחייב שמכל פרה אדומה יצניעו חלק מאפרה למשמרת, כשם שצריך לקחת חלק מאפר זה לכהנים וחלק ממנו לכל ישראל – אלא שזוהי גם חובה כללית ותמידית²⁵,

השורף את הפרה מן האפר המוצנע (בחיל) למשמרת. וכ”ה בפרש”י יומא שבהערה 16. וראה בארוכה ביאור הרי”פ פערלא לסהמ”צ הרס”ג פרשה מה (קצא, א).

אבל להעיר שבס’ היד (הל’ פרה אדומה פ”ב הי”ד ואילך. וכן בהל’ עבודת יוהכ”פ פ”א הי”ד) לא נזכר (בפירוש) שהוא מהאפר הנתון בחיל. וראה פרש”י עה”ת פרשתנו (יט, ט). תרי”ט שם ספ”ג. וראה ס’ השיחות תשמ”ט ח”א (קה”ת תש”נ) ע’ 343 הערה 10. וש”נ. ואכ”מ.

23 ולהעיר מלשון הרמב”ם בסהמ”צ (מ”ע קיג) שמצות פרה אדומה היא „שיהי’ אפרה מומון למי שיצטרך אליו” (וכ”כ במנין המצות בריש ספר היד „להיות אפרה מוכן”). אבל שם הכונה שיהי’ מוכן (כלשון בסהמ”צ שם) „לטהרת טומאת מת” (היינו השימוש בו בפועל, שזוהי עיקר מטרת עשיית פרה אדומה); משא”כ החלק שמוצנע למשמרת, עיקר ענינו הוא – עצם מציאותו במקום מוצנע בו.

24 בסהמ”צ שלו שם*. – ולהעיר מפרש”י פרשתנו מד’ משה הדרשן (בסוף פרשת פרה אדומה), „למשמרת, כמו שפשע העגל שמור לדורות”.

25 ועפ”ז ממצא, שלגבי החיוב ד „למשמרת” כל העשר פרות אדומות הן כמו חפצא אחת, שעי”י כולם יש אפר

שצריך תמיד להיות אפר פרה אדומה מוצנע „למשמרת”.

ג. פירוט הפרות – הוכחה לקיום תמידי של „למשמרת”

לפי זה יש לומר שזוהי כוונת הרמב”ם בכתבו אודות „תשע הפרות” שנעשו מתקופת משה ועד חורבן הבית השני:

לאחר שהרמב”ם מציין את החובה להצניע מאפר הפרה „למשמרת”, שהיא חובה תמידית, כאמור לעיל – רוצה הרמב”ם לחזק את דבריו בהדגשתו שקיימו חובה זו במשך כל הדורות, ולכן הוא מביא את דברי המשנה על תשע הפרות, שמהם רואים, שתמיד היה אפר פרה אדומה²⁶, כפי שהוא מדייק בלשונו – „תשע פרות אדומות נעשו משנצנטו במצוה זו עד שחרב הבית השני” – תמיד היה אפר פרה „למשמרת”.

פרה „למשמרת” תמיד (ויזמתק עפ”ז טעם החיוב להיות על הכהן השורף את הפרה „מכל חטאת שהיו שם” (ורק אם לא מצאו מכולם מוין (עכ”פ) מאחת, כנ”ל הערה 4). ובהו יזמתק (ע”ד הרמז) שמביא הרמב”ם גם מספר הפרות (ולא רק מתי נעשו כו’) – כי בזה שהן עשר פרות, שהוא מספר (אחד) שלם, עשירי’ אחת*, מודגש שכולן יחד הן חפצא אחת. ולהעיר מלשון הרמב”ם „העשירית יעשה כו’” (ולא – „המלך המשיח יעשה עשירית”).

26 ולהעיר ממחז”ל (במדב”ד פרשתנו פי”ט, ו (ובידי משה ופ’ מהרו”ז שם). הובא גם בפרש”י יומא שבהערה 16) דאפר פרה של משה קיים לעולם. וראה תרי”ט פרה שם מ”ג. משנה אחרונה שם מ”ה. גוי”א ושפ”ח לפרש”י פרשתנו (יט, ב). שלי”ה חלק תושב”כ דרוש לפ’ פרה (שנט, ב).

ועפ”ז יזמתק זה שהרמב”ם הזכיר רק משה ועורא (ולא כל אלה שעשו שאר הפרות, אף שנוכרו במשנה שם) – כי משה ועורא מדגישים ענין הנצחיות, דמעשה ידי משה נצחיים (ראה סוטה ט, סע”א), וכנ”ל דאפר פרה שלו לא כלה – וראה לקו”ש חל”ג ע’ 127 ואילך; ועורא שקול כמשה (ראה סנהדרין כא, סע”ב). ולהעיר מרמב”ם הל’ ביהב”ח (פ”צ) שדוקא כיבוש וקידוש עורא קדשה לעתיד לבא.

(* להעיר מהראב”ע לשמות ג, טו. ס’ הפרדס שער ב. ועוד.

לעילוי נשמת

הרה”ח התי”א אי”א רב פעלים ובעל מרין
מטובי מקושרי רבותינו נשיאינו והולכי בדרכיהם,
דרך הקודש יקרא לה

ומשלוחי כ”ק אדמו”ר מלך המשיח שיל”ו

לארצנו הקדושה ת”ו

הרב ר’ מנחם מענדל

בהרה”ח ר’ מנחם מענדל ומרת מארי”אשא באדאנע ע”ה

פּוּטְעַר פּאָס

נפטר ד’ תמוז ה’תשנ”ה

וזוגתו מרת לאה ע”ה

בת ר’ בניציון ומרת שרה הי”ד

נפטרה ה’ כסלו ה’תשס”ג

ת נ צ ב ם

⚰ ⚰ ⚰ ⚰ ⚰

נדפס ע”י צאצאיהם שיחיו

ואזנים לשמוע²⁷, ונמצא, ש"בית רבינו" ("770") הוא בבחינת "תלפיות", "תל שכל פיות פונים בו"²⁸, יותר מיובל שנים (ת"ש – תש"נ), "עד עולם"²⁹.

וענין זה מודגש עוד יותר כשרואים במוחש שהולך וניתוסף ביתר שאת וביתר עוז במספר בני שבאים ל"בית רבינו", "ברוב עם הדרת מלך"³⁰ (כולל גם "מאן מלכי רבנן"³¹, ובפרט נשיא (מלך) הדור), ונעשה צורך והכרח להגדיל ולהרחיב עוד יותר את "בית רבינו", ועד להגדלה והרחבה שהיא באופן דפריצת גדר, "פרצת" (בגימטריא 770), כמו בנין בית חדש³².

וע"פ האמור לעיל ע"ד גודל העילוי ד"בית רבינו שבבבל" – ש"נסע מקדש וישב שם", ו"הוא מקום המקדש גופי' דלעתיד", ועד שבו יתגלה מקדש העתיד ומשם יחזור לירושלים – מובן גודל הזכות דכאו"א מישאל להשתתף בגופו ובממונו³³ (וכל המרבה הרי זה משובח) בבניית "בית רבינו שבבבל", כהכנה לירידת והתגלות מקדש העתיד תיכף ומיד ממש.

(קונטרס בענין מקדש מעט זה בית רבינו שבבבל – סה"ש תשנ"ב ע' 465)

27 תבוא כט, ג.

28 ברכות ל, א.

29 שמואל א, א, כב ובפרש"י. ירושלמי ברכות פ"ד ה"א. וראה קידושין טו, א.

מכילתא ופרש"י משפטים כא, ו.

30 משלי יד, כח.

31 ראה גיטין סב, סע"א. ז"ח רנ"ג, ב – ברע"מ.

32 ועד להנחת אבן פינה.

[בערב ח"י אלול שנת תשמ"ח נערכה הנחת אבן פינה (להגדלת והרחבת) בית הכנסת ובית המדרש דליובאוויטש שבליובאוויטש, במעמד כ"ק אדמור"ר שליט"א, שהניח האבן פינה בידיו הק'. המו"ל].

33 ע"ד וכדוגמת בית המקדש – ש"הכל חייבין לבנות ולסעד בעצמן ובממונם

כו"י (רמב"ם הל' ביהבי"ח פ"א ה"ב).

הסבר זה הוא בדומה לכך שהרמב"ם מביא בתחלת הלכות בית הבחירה²⁷ את הפירוט של "משכן שעשה משה רבינו" וכל ההמשך – משכן שהעמידו בגלגל, משכן שילה, נוב וגבעון – עד שנבנה המקדש בירושלים, ולכאורה, גם שם מתעוררת השאלה "מאי דהוה הוה?"

וכבר הוסבר על כך²⁸, שכיון שהרמב"ם סובר²⁹, שהציווי על בנין בית המקדש נלמד מן הפסוק³⁰, "ועשו לי מקדש", אשר נאמר במדבר, לפני הכניסה לארץ ישראל, יוצא, שזוהי מצוה תמידית לכל התקופות. ולכן מפרט הרמב"ם כיצד הוקם המשכן במשך כל הדורות, עד ש"נבנה המקדש בירושלים", כדי להראות ש"ועשו לי מקדש" היא מצוה תמידית שקיימה במשך כל הדורות.

וכיון שהרמב"ם הכניס בספרו גם הלכתא למשיחא, כאמור לעיל, עליו לציין גם כיצד יקיימו ציווי זה ב"בנין העתיד להבנות"³¹ – "והעשירית יעשה המלך המשיח"³², ולא רק כיצד קויים הציווי "עד שחרב הבית בשניה".

בכך ניתן לבאר מדוע מוסיף הרמב"ם את התפלה "מהרה יגלה": כיון שישנו ציווי תמידי שיהא אפר פרה "למשמרת", יוצא, שמצות פרה אדומה "דורשת" שיהיה במהרה גילוי המשיח, כדי שיוכלו להכין אפר פרה אדומה³³.

27 פ"א ה"א-ב.

28 לקו"ש [המתורגם] חט"ז ע' 323 ואילך. ע"ש באורך.

29 שם ה"א.

30 תרומה כה, ת. – ולא מן הפסוק "לשכנו תדרשו גור", והי' המקום אשר יבחר ה' גור" (פ' ראה יב, ה. שם, יא) – ראה כס"מ לרמב"ם שם. לח"מ ריש הל' מלכים. לקו"ש שם ע' 317 ואילך ובהנסמן שם.

31 ל' הרמב"ם הל' ביהבי"ח שם ה"ד.

32 וראה לעיל הערה 25 בסופה.

33 עפ"ז יומתק שנקט הרמב"ם ל' "מהרה יגלה" (ולא – "יבוא") – כ"י* גילוי המשיח מורה על המצב ד"משיח

כי בכל רגע שאין בו אפר פרה אדומה במקום שנמצאים יהודים ושומרים עליו, נפגמת השלמות של קיום הציווי על הימצאות תמידית של אפר פרה "למשמרת"³⁴.

ד. התפלה למשיח – ללמדנו הלכה

אך הסבר זה אינו מספיק, שהרי משמעות הפשוטה של לשון הרמב"ם היא, שזוהי בקשה ותפלה לגילוי המשיח, כפי שאומר הרמב"ם במפורש "אמן כן יהי רצון"³⁵. ונשאת התמיהה בעינה: כיצד מתאים לשבץ בספר היד החזקה תפלה על ביאת גילוי המשיח?

הכרחי אפוא לומר, שבכך רומז הרמב"ם לענין של הלכה. כידוע, דרכו של הרמב"ם לרמוז להלכות באמצעות דיוקים בניסוח ודיוקים בסדר ההלכות, ובמיוחד כאשר ההלכה היא חידוש של הרמב"ם שאינו מופיע במפורש בגמרא וכדומה.

וכן בעניננו: העובדה שהרמב"ם (א) מוסיף תפלה על ביאת גילוי המשיח וכן (ב) מציב אותה שלא במקומה (לכאורה) ב"הלכות משיח", אלא דוקא בהלכות פרה אדומה, ששם

ודאי, שזוהי דוקא לאחר בנין ביהמ"ק כו' (רמב"ם הל' מלכים פ"א ה"ד), ומכיון שלעשיית האפר צ"ל ביהמ"ק (ראה רמב"ם הל' פרה אדומה פ"ד ה"ה), הרי שבשביל עשיית האפר צ"ל "מהרה יגלה" דוקא.

34 וע"פ הג"ל הערה 25 שכל הפרות הן כמו חפצא אחת – נמצא, שכל זמן שהסר אפר פרה מסוימת – חסר בה"למשמרת" של הפרות הקודמות. ואכ"מ.

35 אבל להעיר שבדפוס רומי רמ ליתא. וכן ליתא במדרש הגדול פרשתנו יט, ט. קרית ספר על הרמב"ם כאן.

פ"ב ה"ב – משא"כ בהנסמן לעיל הערה 8. ו"ל שראו ע"פ ל' חז"ל (סוכה נב, א), "משח בן דוד שעתידי להגלות במהרה בימינו".

(**) ואולי מרמז בזה הרמב"ם לזה שאפרו של פרת משה קיים לעולם ולעת"ל יגלה האפר (ויקדשו) (גם) ממנו ט' – ראה הנסמן בהערה 26.

מופיע ענין המשיח כבדרך אגב – באה ללמדנו ענין של הלכה.

ה. הצפיה למשיח – חובה תמידית

ויש לומר, שההסבר לכך הוא:

על החובה להאמין בביאת המשיח פוסק הרמב"ם בהלכות מלכים³⁶, וכל מי שאינו מאמין בו או מי שאינו מחכה לביאתו.. הוא כופר.. בתורה ובמשה רבינו!. כלומר, אין די להאמין בביאת המשיח, אלא חייבים לקוות ולצפות לביאתו.

ואם כך מובן, שכשם שהאמונה בביאת המשיח צריכה להיות תמידית, כך גם החובה להיות „מחכה לביאתו“ היא תמידית – יהודי חייב תמיד לקוות ולצפות למשיח, ויותר מכך, כנאמר בתפלה – „כי לישועתך קיוונו כל היום“.

יהודי מגיע לתחושה אמיתית של „מחכה לביאתו“, ולא רק כידיעה בלבד, כאשר הוא חש שללא ביאת המשיח אין הוא מסוגל להגיע לשלמות, ואז הוא מצפה באופן תמידי לביאת המשיח, בהרגישו שללא זאת יש בו „חסר“. מכך מובן, שכאשר מישוה המחכה לביאת המשיח מזכיר ענין הקשור למשיח, ואפילו בדרך אגב, אין הוא יכול לעבור על כך בשתיקה אלא מיד מתעוררים אצלו רגשי הצפיה למשיח, וזה נעשה צורך שלו³⁷, כך שהוא זקוק להתפלל על כך, ולומר תפלה להשלמת חסרונו³⁸ – שיוכה במהרה, בהקדם ומיד לביאת המשיח.

36 פ"א ה"א.

37 ראה רמב"ם הל' תפלה פ"א ה"ב, חייב מצוה זו כך הוא שיהא אדם כו' ואח"כ שואל צרכיו שהוא צריך להם בבקשה ובתחנה" (וראה שם ה"ד – נעתק לעיל סעיף א.) וראה סה"צ להצ"צ שורש מצות התפלה בתחלתו (וש"נ). 38 שוהי מצות (ותוכן ענין) התפלה – בקשת צרכיו – כבהערה הקודמת.

וזהו כוונת הרמב"ם בכך שהוא (א) משבץ את התפלה „מהרה יגלה אכ"ר“ בכלל, (ב) מוסיף את הבקשה „מהרה“, (ג) משבץ תפלה זו דוקא שלא במקומה, בהלכות פרה אדומה – בכך מדגיש הרמב"ם את ההלכה, עד כמה צריך יהודי להיות „מחכה לביאתו“, שאף כאשר הענין של משיח מופיע בדרך אגב, בענין אחר³⁹, מיד צריכה להתעורר אצל היהודי תפלה „מהרה יגלה אכ"ר“!

וכמוכן, אין מקום לשאול: מדוע מוסיף הרמב"ם תפלה זו – „מהרה יגלה אכ"ר“ – דוקא בהלכות פרה אדומה, ולא בכל פעם שבו מזכיר המשיח בספר היד החזקה? – כי, כאמור לעיל, הרמב"ם הוא ספר הלכה, שמטרתו להודיע את הלכות התורה. וכך בעניננו: הרמב"ם מוסיף תפלה זו כאן לא כפרט בהנהגת הרמב"ם – שאז יש מקום לשאלה זו – אלא כדי לקבוע וללמד את ההלכה שבכך. ולכן הוא נוהג כך פעם אחת, כשם שכל הלכה בספר היד החזקה מופיעה פעם אחת בלבד⁴⁰.

ו. גאולה – טהרה מטומאת המת

כל עניני התורה מדוייקים לחלוטין. ויש לומר, שהעובדה שהרמב"ם מלמד הלכה זו, על אופן החובה להיות „מחכה לביאתו“, דוקא בהלכות פרה אדומה, למרות שענין המשיח

39 ומה שהודיע הלכה זו דוקא כאן בהל' פרה אדומה (ולא כשנוכר ביד ע"ד משיח בפעם הא') – כי בוחר במקום שיש שייכות בתוכן כו', כדלקמן סעיף ו.

40 דוגמא לדבר – גם בפרש"י עה"ת (פשוטו של מקרא): אלה תולדת נח נח איש צדיק (ר"פ נח), ובפרש"י „הואיל והזכירו ספר בשבתו שנאמר (משלי י, ז) זכר צדיק לברכה“ – ומ"מ לא מצינו שבכל פעם שנוכר צדיק בתורה „ספר בשבתו“! והתירוץ בפשטות – כי כוונת התורה (לשון הוראה) היא ללמדנו הנהגה זו, ולזה די לכתוב כן במקום אחד. וק"ל.

* ראה השק"ט במפרשי רש"י שם. לקו"ש (המתורגם) ח"ה ס"ע 37 ואילך. ואכ"מ.

ונגבה⁴¹, שרומז שמבית זה אורה יוצאה לכל ד' רוחות העולם, ובאופן של פריצת גדר, שכל ד' רוחות העולם מתעלים לדרגת ארץ ישראל („עתידה ארץ ישראל שתתפשט בכל הארצות“), כולל ובמיוחד שכל בתי כנסיות ובתי מדרשות שבכל העולם נקבעים בארץ ישראל ומתחברים לבית המקדש, בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, עליו נאמר⁴², „פרצת עליך פריץ“, ודרשו חז"ל⁴³, „זה משיח, שנאמר⁴⁴ עלה הפורץ לפניהם“⁴⁵.

... בשלימות דמספר שבע (שבע מאות ושבעים) נרמזת גם שלימות עבודתו של רבינו במשך כל ימי חייו, שבע עשיריות שנים, שבעים שנה (תר"ם – תש"י), ועד לגמר ושלימות עבודתו בעשור השביעי בחצי כדור התחתון (מהבית שמספרו שבע מאות ושבעים), כולל גם המשך העבודה בשנים שלאח"ז ע"י דור השביעי, „כל השביעיין חביבין“⁴⁶ – שע"ז נעשית השלימות דמעשינו ועבודתנו כל זמן משך הגלות בכל שבעת הארצות שבעולם, ותיכף ומיד „יוסיף אדני שנית ידו גו' ואסף נדחי ישראל גו'“, ע"ז ש„פרצת (בגימטריא שבע מאות ושבעים) עליך פריץ“, „עלה הפורץ לפניהם“.

ובכל זה ניתוסף הדגשה יתירה בתקופה האחרונה:

העבודה דהפצת התורה והיהדות והמעיינות חוצה מ„בית רבינו“ („770“) הולכת ונמשכת וביתר שאת וביתר עוז גם לאחרי (עשר שנים האחרונות ב)חיים חיותו בעלמא דין, יותר מארבעים שנה (תש"י – תש"נ), באופן ד„נתן ה' לכם לב לדעת ועינים לראות

21 ויצא כח, יד.

22 וישב לח, כט.

23 אגדת בראשית ספס"ג. וראה ב"ר ספס"ה ובפרש"י.

24 מיכה ב, יג.

25 ולהעיר, ש„בית משיח“ בגימטריא „פרצת“ (770). ודו"ק.

26 ויקר פכ"ט, יא. וראה ד"ה באתי לגני ה'ש"ת בתחלתו. ובארוכה – ד"ה זה

תשי"א.

ועפ"ז מובן גודל העילוי ד"בית רבינו" – "מקדש מעט" העיקרי בגלות האחרון, "שנסע מקדש וישב שם", ולכן "הרי הוא מקום המקדש גופי דלעתיד", ולא עוד אלא שבו יתגלה מקדש העתיד, ומשם ישוב לירושלים (כנ"ל).

ויש להוסיף, שענין זה מרומז גם בשמוי של "בית רבינו" שבדורנו:

"רבינו" – ב' שמותיו רומזים על הגאולה: שמו הראשון – יוסף – ע"ש "ביום ההוא יוסיף אדני שנית ידו לקנות את שאר עמו אשר ישאר מאשור וממצרים גו' ומאיי הים גו' ואסף נדחי ישראל ונפוצות יהודה יקבץ מארבע כנפות הארץ"¹⁵, ושמו השני – יצחק – ע"ש הצחוק והשמחה ששלימותה בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, כמ"ש "אז ימלא שחוק פיננו", "אז דייקא, לעתיד לבוא", כשיאמרו ליצחק (דוקא), "כי אתה אבינו"¹⁸.

ו"בית (רבינו)" – מספרו שבע מאות ושבעים, וע"ש מספר זה נקבע שמו אשר יקראו ל"בית רבינו" בפי כל ישראל, "770"²⁰, שמספר זה הוא הגימטריא ד"פרצת", ע"ש "ופרצת ימה וקדמה וצפונה

מזוכר ברמב"ם כבר לפני פרה אדומה⁴¹, וגם שם בדרך אגב – היא משום שיש קשר מהותי^{41*} בין הענין של אפר הפרה האדומה לבין ביאת וגילוי המשיח. ההסבר לכך הוא⁴²:

ענין הגלות, באופן כללי, הוא מצב של טומאת מת. בנוסף לכך שכפשוטו, אנו טמאי מתים⁴³, הרי זוהי המשמעות הרוחנית של הגלות: הגורם לגלות הוא "חטאינו" – ישנו פגם ב"ואתם הדבקים בה' אלקיכם" – ולכן⁴⁴

חסר⁴⁵ ענין של "חיים כולכם היום". ואפר הפרה – הטוהרה מטומאת המת – רומז לגאולה מן הגלות, לטהרה מן המצב של פירוד מדבקות בה' אלקים חיים.

ויש לומר, שזהו הדיוק בלשונה של נבואת הגאולה⁴⁶, "ורקתי עליכם מים טהורים וטהרתם". משתמשים כאן דוקא בלשון של זריקה, כלומר, טהרה על ידי הזאה – "הזיית מי חטאת המעבירין טומאת המת"⁴⁷, שטהרה זו באה בגלוי בביאת משיח צדקנו,

יבוא ויגאלנו במהרה בימינו ממש, ובלשון הרמב"ם – "מהרה יגלה אמן כן יהי רצון".

(משיחת ד' מרחשון תשמ"ו)

41) ראה הנסמן בשה"ג הא' להערה 33. ועוד.
* 41) היינו שנוסף ע"ז שמצות פרה אדומה, "מחייבת" גילוי המשיח (כנ"ל סו"ג) – הרי תוכן המצוה עצמה שייך להגאולה.

42) ראה ג"כ אה"ת נ"ך ח"א ע' תקכ"ד. וראה לקו"ש חל"ג ע' 128.

43) כהלשון "כולנו טמאי מתים" (ל' היראים ששכ"ה בהשלם – סרע"ו). רדב"ז הל' בכורים פ"ה ה"ט. ב"ח יו"ד ששכ"ב. מג"א סתקס"א סק"ב. ובכ"ח. – וראה סיו"ד ששל"א "שהכל טמאים"; ראב"ד הל' נזירות (פ"ה הט"ז – יז) "והכהנים בזמן הזה טמאי מת הן". ועוד. וראה אנציקלופדי' לתלמודית מע' אפר פרה בסופו (וש"ו). ועוד.
44) ואתחנן ד, ד. וראה אדר"ג פל"ד, י.
45) ובכמה ענינים נאמר מה לי קטלא פלגא מה לי קטלא כולי' (ב"ק סה, א. ב"מ צה, רע"א. חולין לה, סע"ב. וש"נ).
46) יחוקאל לו, כה.
47) פרש"י ע"פ שם. הדא"ג מהרש"א יומא פה, ב. וראה לקו"ש [המתורגם] ח"ו (ע' 192. שם ע' 196) – סיומים על מס' יומא.

לזכות

כ"ק אדונונו מורנו ורבינו מלך המשיח

ויהי"ר שעי" קיום הוראת

כ"ק אדמו"ר מלך המשיח (בשיחת ב' ניסן ה'תשמ"ח)

להכריז יחי, יקויים הבטחתו הק',

שההכרזה תפעל 'ביאת דוד מלכא משיחא'

יחי אדונונו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד

- 14) כידוע שהשם מורה על תוכנו ומהותו של הדבר הנקרא בשם זה (תניא שעדיהו"א ספ"א. וראה בארוכה תשובות וביאורים (קה"ת תשל"ד) ס"א וש"נ).
- 15) ישעי' יא, יא-יב.
- 16) תהלים קכו, ב.
- 17) משא"כ בזמן הגלות, ש"אסור לאדם שימלא שחוק פיו בעוה"ז, שנאמר אז ימלא שחוק פיננו' (ברכות לא, א).
- 18) ישעי' סג, טז. שבת פט, ב.
- 19) להעיר מהנהגת גדולי ישראל שלמדו רמזים והוראות בעבודת ה' גם מעניני חול כיריב (כמו מספר הקרון במרכבת המסע, שהו"ע עראי, ועאכו"כ בנוגע לבית קבוע), ובפרט בנדר"ד שהמספר נעשה שמו של הבית, כבפנים.
- 20) הן בלשון הקודש – שבע מאות שבעים, הן באידיש – זיבן זיבעציק, והן בלשון המדינה (אנגלית) – סעווען סעווענט"י.

שם", כי, לאחרי שמקדש העתיד יתגלה וירד למטה לא יהי צורך להשמיט לישראל, "הגיע זמן גאולתכם".

... יש לבאר כהנ"ל בנוגע ל"בית רבינו שבבבל" בדורנו זה – ביתו (בית הכנסת ובית המדרש) של כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו:

... בדור זה, דור האחרון של הגלות ודור הראשון של הגאולה, מסיימים ומשלימים, מעשינו ועבודתינו כל זמן משך הגלות⁸ לעשות מארץ העמים ארץ ישראל גם במקום היותר תחתון דארץ העמים, חצי כדור התחתון (שבו לא הי' מתן תורה⁹), אשר, ע"י העלאת המקום היותר תחתון מעלים גם את כל שאר המקומות דארץ העמים¹⁰, וענין זה נעשה ע"י "בית רבינו" שבחצי כדור התחתון, שממנו אורה יוצאה לכל העולם, לעשות מהעולם כולו (עד לפנה הכי נדחת בקצוי תבל) ארץ ישראל, שזהו"ע ד"עתידה ארץ ישראל שתתפשט בכל הארצות¹¹, ו"עתידה ירושלים שתתפשט בכל ארץ ישראל¹², שבה יוקבעו כל בתי כנסיות ובתי מדרשות שבכל העולם כולו מחובר לבית המקדש, בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, נשיא הדור, שהוא המשיח (גואלן של ישראל) שבדור, ועוד וג"ז עיקר, שהוא הנשיא דתורת החסידות¹³, אשר, ע"י הפצתה חוצה "יפוצו מעינותיך חוצה", עד לחוצה שאין חוצה ממנו, בכל קצוי תבל) פועלים ביאת מלכא משיחא¹³.

(8) תניא רפ"ז.

(9) ראה אגרות יקודש אדמו"ר מוהרי"צ ח"ב ע' תצב ואילך. ושי"נ.

(10) כמו בהגבהת כותלי בית שצריכים להתחיל להגבי הקורה התחתון דוקא ואז ממילא יוגבהו העליונים הימנו, משא"כ אם הי' מתחיל מאמצע הכותל לא הי' מגבי התחתונים" (תוי"א בראשית ד, רע"א).

(11) ראה ספרי דברים בתחלתו. פס"ר פ' שבת ור"ח. יל"ש ישעי' רמז תקנ.

(12) להעיר, שתורת החסידות היא בחי' היחידה שבתורה (ראה קונטרס ענינה של תורת החסידות), הקשורה עם בחי' היחידה שבישראל, נשמתו של משיח צדקנו (רמ"ז לוח"ב מ, ב. ועוד).

(13) אגה"ק דהבעש"ט – כש"ט בתחלתו.

הוספה

בשורת הגאולה

ע.

יש לומר – שהמקדש דלעתיד (ש"בנוי ומשוכלל יגלה ויבוא מן השמים¹) יתגלה תחילה בהמקום, "שנסע מקדש וישב שם"² בזמן הגלות ("בית רבינו שבבבל"³), ומשם יועתק למקומו בירושלים.

... ואולי יש לומר, שמרומז בלשון הרמב"ם (בהלכות מלך המשיח⁴), "ובנה מקדש במקומו" – דלכאורה: מהו הצורך להשמיטנו כאן שבנין המקדש הוא במקומו? ולאידך, למה אינו מפרש המקום, "ובנה מקדש בירושלים"? – ש"במקומו" רומז גם על מקומו של מלך המשיח בזמן הגלות (לפני ש"הרי זה משיח בודאי"), היינו, שבהיותו בגלות (ששם יושב⁵ וממתין ומצפה לגאול את בני ושכינה עמהן מהגלות) בונה מלך המשיח מקדש (מעט) שהוא מעין ודוגמת המקדש שבירושלים (כמו "בי כנישתא דשף ויתבי"⁶, "שנסע מקדש וישב שם"), בתור הכנה למקדש העתיד, שיתגלה תחילה שם, ומשם ישוב (עם הקב"ה ובני") לירושלים.

... ואולי יש לומר, שמ"ש במדרש⁷ ש"בשעה שמלך המשיח בא עומד על גג בית המקדש והוא משמיט להם לישראל ואומר עונים הגיע זמן גאולתכם", קאי על גג בית המקדש דמקדש מעט שבחוץ לארץ⁸ שהוא במקום המקדש בירושלים (שנסע מקדש וישב

(1) פרש"י ותוס' סוכה מא, סע"א. ועוד.

(2) ערוך ערך שף (הובא בחדא"ג מהרש"א מגילה כט, א).

(3) מגילה כט, א.

(4) ספ"א.

(5) ראה סנהדרין צח, א: "יתבי אפיתחא דרומי".

(6) יל"ש ישעי' רמז תצט.

(7) ועפ"ז יומתק הדיוק, "עומד על גג בית המקדש" – ש"גגות ...

לא נתקדשו" (רמב"ם הל' ביהב"ח פ"ו ה"ז), שרומז על חו"ל בערך לקדושת א"י.